

JUBILEA

IVO POSPÍŠIL

PILÍŘ BRNĚNSKÉ SLAVISTIKY A POLONISTIKY (K nedožitým devadesátinám Jiřího Krystýnka)

Mám neustále před sebou stejný obraz: usměvavý pán, humorně naladěný životní optimista, vždy přátelský a ke všem uctivý (zejména k ženám).

Doc. PhDr. Jiří Krystýnek, CSc., se narodil 16. ledna 1913 v Ostravě-Michálkovicích, studoval na Filozofické fakultě v Brně v letech 1932–1937 češtinu a němčinu; mezi svými učiteli uváděl F. Wollmana, A. Nováka, B. Havránka, F. Trávníčka, A. Beera a J. Krejčího. Po absolutoriu působil až do roku 1954 na různých středních a odborných školách, v roce 1954 přechází na Filozofickou fakultu v Brně jako odborný asistent tehdejší Katedry slavistiky. Zde se začíná odvíjet životní dráha polonisty a slavisty v širokém slova smyslu: v letech 1956 a 1963 se zúčastnil kurzu pro zahraniční slavisty ve Varšavě, v roce 1956 byl na letním semináři v Sofii, později v Jugoslávii, Vratislavi a opět v Sofii.

Dávno před Dionýzem Ďurišinem věděl, co je to meziliterárnost a snad i „osobitné meziliterárne spoločenstvá“ – musel na podobné jevy narazit při zkoumání regionální literární tvorby na Moravě a ve Slezsku. Jeho orientace byla v zásadě dvojitá: slovanská literární komparatistika, v níž byl věrným žákem svého učitele Franka Wollmana, jehož byl, jak sám rád připomínal, nejstarším a nejoblíbenějším žákem, a v ní zejména česko-polské vztahy, a – jak již uvedeno – regionalistika, která nyní znovu přichází – v jiných souvislostech – do módy. Na fakultě přednášel souhrnně o slovanských literaturách, speciálně pak o polské, bulharské a srbochorvatské. A také obecně o srovnávací literární vědě (komparatistice).

Regionalistiky se týkají mimo jiné práce *Ondrášovská pověst v literatuře české a polské* (1956), *K otázkám regionalismu v literatuře* (1957) a *Minulost moravského Valaška v díle Čeňka Kramoliše* (1958). Jeho klíčový spis *Z dějin polsko-českých literárních vztahů* (1966) oepíná rozsáhlý okruh problémů, zejména recepci polské literatury v českých zemích v letech 1914–1930. K pozoruhodným studiím patří také práce o básnickém díle P. J. Šafařka a analýza walterscottismu v slovanských literaturách, z níž jsem se pokorně a pilně učil k aspirantským zkouškám z teorie a dějin slovanských literatur kdysi dávno v 70. letech minulého století – práce skvěle doložovaná. J. Krystýnek nezapomínal ani na jižní Slovanů: tohoto okruhu se týká studie *Boj za osvobození balkánských Slovanů v bulharské literatuře 19. století* (1976).

Neopomíjel však ani svůj původní obor – českou literaturu: nejen studií o Šafařkovi jako básníkov, ale také prací *Zapomenutý Bezručův epigon* (1983) se hlásí o slovo. Především se však Jiří

Krystýnek stále vracel k osobnosti svého milovaného učitele Franka Wollmana, jehož byl uznávaným znalcem a bibliografem (*Literárněvědné dílo Franka Wollmana*, 1969; *Osobnost a dílo Franka Wollmana*, 1978 – právě k nedožitým devadesátinám svého učitele v roce 1978 tuto studii psal, deset let nato ještě zažil jubilejní brněnskou wollmanovskou konferenci). Jiří Krystýnek byl nejen seriózním vědcem a znalcem estetických hodnot slovanských literatur, ale také pilným čtenářem toho, čemu se dnes říká lascivní četba nebo triviální literatura: škoda, že se někdy nerozhodl s erudicí jemu vlastní napsat o tom knihu; byla by to věc v našich poměrech i dnes ojedinělá. Ostatně první mé zážitky s četbou Milence Lady Chatterleyové v překladu Staši Jílovské s expertízou Viléma Závady o nářečí ostravských havířů (dnes již máme novější překlad) jsou spojeny právě s osobností Jiřího Krystýnka.

Last but not least: Jiří Krystýnek byl uznávaným organizátorem. V letech 1970–1976 byl na univerzitě ředitelem Letní školy slovanských studií, kterou rok předtím spoluzakládal – ani zde se bohužel nedočkal vděku – ostatně jako někteří další po něm. Ale napsané zůstává a lidská paměť si to dobré pamatuje snad věčně a Jiří Krystýnek byl dobrý člověk. I když na jeho profesuru, kterou měl po roce 1970 zapovězenou, již ve víru rehabilitací 90. let takzvaně „nezbyl čas“, jeho žáci ho za profesora považovali a považují už dávno. Díky za vše, pane profesore!